

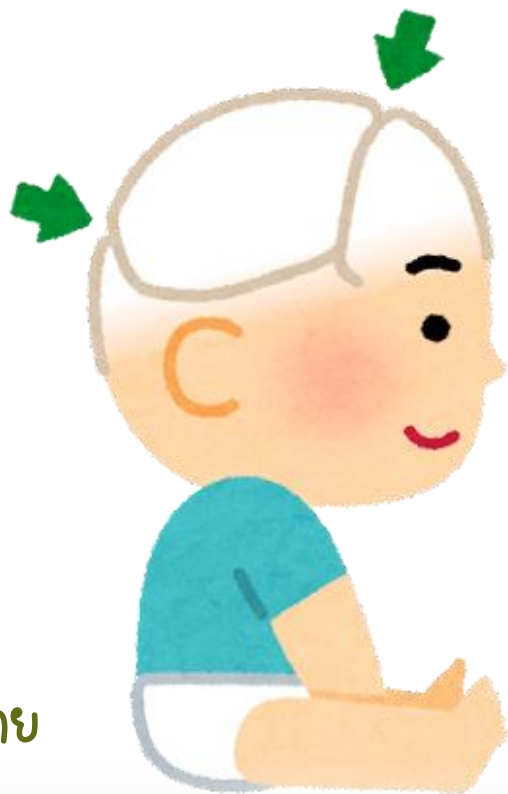
บทความโดย

ศ.คลินิก พญ.ศรึนวล ชวศิริ

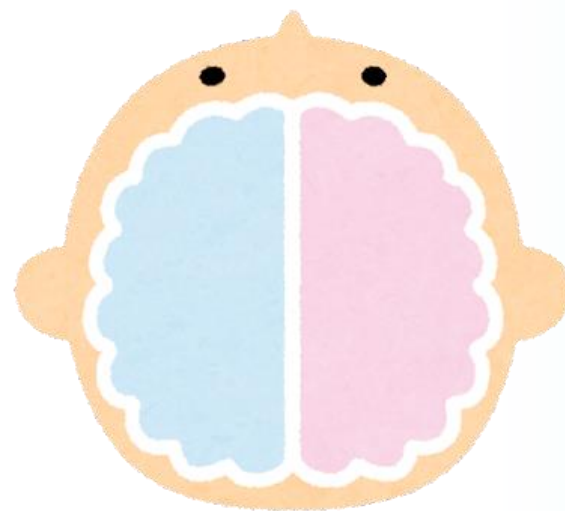
หัวหน้าสาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟูเด็ก

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย

สมองพิการ ในเด็ก

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 พฤษภาคม 2565)

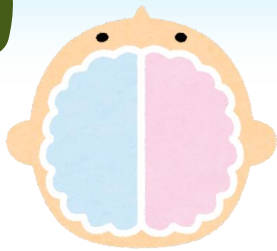
หมอชวนรู้

The Medical Council of Thailand

tmc.or.th

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 พฤษภาคม 2565)

หมอชวนรู้

สมองพิการในเด็ก

สมองพิการเกิดจากการบาดเจ็บในสมองที่กำลังอยู่ระหว่างการเจริญเติบโต ทำให้สมองที่ควบคุมการเคลื่อนไหวและท่าทางทำงานผิดปกติ แต่การบาดเจ็บของสมองนั้นไม่ใช่ชนิดที่เป็นมากขึ้น ความพิการรุนแรง มากน้อยจึงมักขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการบาดเจ็บของสมองเวลานั้น ถ้าเด็กไม่ได้ได้รับการรักษาที่เหมาะสมและตั้งแต่แรกๆ มักมีปัญหาแทรกซ้อนตามมาทำให้ซ้ำเติมความพิการรุนแรงเพิ่มขึ้น แต่ถ้าได้รับการวินิจฉัยแต่เนิ่นๆ และรักษาอย่างเต็มที่ ความรุนแรงของปัญหาจะลดลงมาก เด็กสมองพิการจำนวนไม่น้อยสามารถรักษาให้ดีขึ้นได้และอาจเจริญเติบโตเหมือนเด็กปกติ ส่วนเด็กที่มีการบาดเจ็บของสมองรุนแรงก็สามารถช่วยให้เด็กดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

สาเหตุของสมองพิการ แบ่งตามช่วงเวลาเกิด

ระยะก่อนคลอด

การเกิดบาดเจ็บของสมอง ในระยะนี้อาจเกิดจากภาวะเจ็บป่วยของแม่ เช่น ลมชัก ติดเชื้อ หรือการรับยาบางชนิด อุบัติเหตุ รวมถึงไม่ทราบสาเหตุ

ระยะระหว่างคลอด

พบได้บ่อยจากทารกคลอดก่อนกำหนด น้ำหนักแรกคลอดน้อย หรือมีปัญหาระหว่างคลอดหรือมีภาวะการขาดออกซิเจนเกิดขึ้น เช่น รกพันคอ คลอดยาก ลูกแฝด และอื่น ๆ

ระยะหลังคลอด

อาจเกิดการบาดเจ็บหรือมีสาเหตุทำให้ขาดออกซิเจนไปเลี้ยงสมอง จากเหตุต่าง ๆ เช่น อุบัติเหตุจมน้ำ สำลักอาหาร โรคติดเชื้อ เป็นต้น

อาการที่พบ

มีอาการแตกต่างกันตามตำแหน่งและความรุนแรงของการบาดเจ็บในสมอง ในระยะแรกคลอดหรือทารกอาจวินิจฉัยยาก มักสงสัยจากประวัติความเสี่ยงต่าง ๆ ของการเกิดสมองพิการ เช่น มีประวัติคลอดยาก ประวัติการขาดออกซิเจนระหว่างคลอด เด็กคลอดก่อนกำหนด เป็นต้น แรกเกิดอาจไม่มีอาการชัดเจนหรืออาจมีปัญหาตัวนิ่มอ่อนหรือเกร็งผิดปกติ ดูนมไม่ได้ สำลักบ่อย เป็นต้น เมื่อติดตามผลต่อมาอาจพบปัญหาพัฒนาการล่าช้า เช่น ลูกไม่จ้องหน้า ไม่ชันคอ ไม่พูด ไม่นั่งตามอายุที่ควรทำได้ มีความผิดปกติของระบบการเคลื่อนไหวต่าง ๆ และท่าทางหรือปัญหาทางระบบประสาท อาจสังเกตเห็นอาการชักไขว้ กางขาลำบาก หรือเวลาจับยืนอาจพบยืนขาเขย่งหรือเคลื่อนไหวผิดปกติ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ มีปัญหาการสื่อสาร เป็นต้น

ชนิดของสมองพิการ

มีหลายรูปแบบ ที่พบมากที่สุดคือประเภที่มีอาการเกร็ง รองลงมาคือมีการเคลื่อนไหวของร่างกายแขนขาผิดปกติ เช่น เคลื่อนไหวแบบบิดหมุนแขนขาช้า ๆ เหมือนท่ารำควมไม่ได้หรือเคลื่อนไหวแบบกระตุกเร็ว ๆ ไม่สม่ำเสมอ อาจพบอาการเหล่านี้ที่แขนขาทั้งหมด หรือเฉพาะขา 2 ข้าง หรือซีกหนึ่งของร่างกาย ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของสมองที่บาดเจ็บ

หมอชวนรู้

The Medical Council of Thailand

(ข้อมูล ณ วันที่ 11 พฤษภาคม 2565)

สมองพิการในเด็ก

หมอชนธรร

ปัญหาที่อาจพบรวมได้ในเด็กสมองพิการ

ปัญหาด้าน
สติปัญญา

ลมชัก

ปัญหาด้าน
การมองเห็น

ปัญหาด้าน
อารมณ์หรือ
พฤติกรรม

ปัญหาทาง
การสื่อสาร

ปัญหา
การทาน
อาหาร

การฟื้นฟูรักษาเด็กสมองพิการ มักมีปัญหาด้านร่างกายร่วมกันหลายๆ อย่าง เช่น การเคลื่อนไหวผิดปกติ ปัญหาเกร็งหรือข้อติดผิดปกติ พัฒนาการล่าช้า ปัญหาการช่วยเหลือตัวเอง ปัญหาการรับประทานและโภชนาการทางการสื่อสาร ปัญหาในการรับการศึกษาหรือเข้าสู่สังคม การบำบัดรักษาจึงต้องอาศัยทีมประกอบด้วยแพทย์ นักกายภาพบำบัด นักของเล่นบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักกายอุปกรณ์ นักจิตวิทยา รวมถึงพ่อแม่และครอบครัวที่เป็นหนึ่งในทีมที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของการรักษา

2 ข้อ หลักใหญ่ๆ ของการรักษา

รักษาปัญหาทางระบบกล้ามเนื้อ และกระดูก รวมถึงการเคลื่อนไหวผิดปกติที่เกิดจากการบาดเจ็บของสมอง เช่น การให้ยาเพื่อลดเกร็ง การทำกายภาพบำบัดฟื้นฟูการเคลื่อนไหว ความแข็งแรง การยืดดัดข้อ การลดปัญหาหลังคดหรือการรักษาปัญหาการดูลูกขึ้น

การรักษาด้านพัฒนาการโดยกระตุ้นและฝึกทักษะการเรียนรู้ช่วยเหลือตนเอง เพื่อช่วยให้เด็กสามารถเติบโตมีพัฒนาการปกติหรือใกล้เคียงปกติมากที่สุด รวมถึงมีโอกาสนในการศึกษาเท่าที่จะทำได้

หมอชนธรร

The Medical Council of Thailand